

INFORMATOR NR 1/10

24 listopada 2023

Wielu z nas poznało już pojęcie SMOG, a ci, którzy je kojarzą często myślą je z angielskim określeniem słowa dym - smoke. Czym jest zatem SMOG i dlaczego musimy walczyć o czyste powietrze? Dowiedzieć się tego właśnie z naszego cyklu informacyjnego bo CZYSTE POWIETRZE to NASZA EKOLOGICZNA MISJA.

SMOG... czyli co?

Często mylimy definicję pojęcia SMOG, błędnie tłumacząc angielski leksem określający dym. Prawidłowo ta zbitka słowna wywodzi się z mieszanki dwóch słów: "smoke", czyli "dym" oraz "fog", czyli "mgła". Powszechnie przyjmuje się, że smog jest właśnie taką sztuczną mgłą. Ta dymna mgła powstaje w sposób nienaturalny, jako efekt poczynania człowieka przy współdziałaniu pewnych niesprzyjających zjawisk w przyrodzie. Skutkiem tego jest wymieszanie się powietrza z zanieczyszczeniami i spalinami – to niepożądany rezultat degradacyjnej działalności Homo Sapiens.

Znamy przyczyny

Musimy sobie zdać sprawę, że przyczyną takiego stanu są między innymi: fabryki, coraz większa liczba samochodów spalinowych, a w skupiskach miejskich - palenie węglem, drewnem, śmieciami i innymi paliwami stałymi w piecach. Należy również zwrócić uwagę na fakt, że za pojawienie się smogu odpowiadają ponadto: pogoda, warunki klimatyczne, a także ogólne uwarunkowania terenu. Warto podkreślić, że o wiele trudniej będzie pozbyć się zanieczyszczeń, gdy dzielnica miasta bądź same miasto leży w kotlinie. Przy bezwietrznej pogodzie uniemożliwia to rozprzestrzenienie się i rozrzedzenie smogu, gęsto zwisającego nad miejscowością.

Różne rodzaje smogu

Istnieje także smog napływowy – czyli zjawisko rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń na inne obszary. Efekt jest taki, że oczyszcza się powietrze w jednym miejscu, z kolei w drugim - staje się ono bardziej zanieczyszczone. Warto też wiedzieć, że w Polsce mamy do czynienia nie tylko ze smogiem typu londyńskiego, lecz również typu Los Angeles, z uwagi na zanieczyszczenia komunikacyjne.

pokonaj SMOG

SMOG Los Angeles - to smog, który powstaje przede wszystkim w letnich miesiącach. Występuje głównie w strefach subtropikalnych. Smog typu Los Angeles składa się m.in. z gazów, w tym tlenków węgla, tlenków azotu i węglowodorów. W Polsce możemy go dostrzec w okresach letnich. Do jego powstawania przyczyniają się pojazdy spalinowe w zatłoczonych ulicach miast.

SMOG londyński - smog charakterystyczny dla umiarkowanej strefy klimatycznej i powstający głównie od listopada do stycznia (czasem marca). Ten rodzaj smogu to mieszanka różnych pyłów, wzbogacona o tlenki siarki, azotu, węgla i o sadzę.

Zanieczyszczenia powietrza to wszelkie substancje (gazy, ciecze, ciała stałe), które znajdują się w powietrzu atmosferycznym, ale nie są jego naturalnymi składnikami. Do zanieczyszczeń powietrza zalicza się również substancje będące jego naturalnymi składnikami, ale występujące w znacznie większych ilościach.

Co to jest NISKA EMISJA?

Niska emisja, oparta na spalaniu paliw stałych (głównie węgla) w domowych instalacjach grzewczych oraz paliw ciekłych ze wzmożonego ruchu samochodowego, jest źródłem wielu zanieczyszczeń powietrza, m.in. pyłów PM10, PM2,5 i benzo(a)pirenu. Przyczyną emisji tych zanieczyszczeń jest spalanie paliw grzewczych złej jakości (głównie słabej jakości węgla) oraz odpadów, a także używanie niesprawnych instalacji grzewczych. Według danych GIOŚ piece na paliwa stałe

odpowiadają aż za 68 procent zanieczyszczeń rakotwórczym benzo(a)pirenem. W 2010 roku do ogrzewania węglowego w Polsce wykorzystywano głównie piece starego typu, cechujące się niską efektywnością energetyczną i brakiem wyposażenia w odpowiednie filtry. Sytuację tę można porównać np. do samochodów bez katalizatorów (korzystanie z nich zostało prawnie zakazane w celu zmniejszenia emisji zanieczyszczeń pochodzących z transportu).

Co odpowiada za zły stan powietrza?

Za fatalny stan powietrza w Polsce odpowiedzialna jest przede wszystkim tzw. niska emisja, pochodząca z sektora bytowo-komunalnego i transportu. Wśród innych źródeł wymienia się również przemysł, energetykę opartą na spalaniu węgla i rolnictwo. Zanieczyszczenia powietrza mogą powodować także źródła naturalne, które jednak nie występują w Polsce, np. wybuchy wulkanów czy burze piaskowe. Gazy i pyły emitowane z tych źródeł mogą być natomiast unoszone w powietrzu i transportowane na setki, a nawet tysiące kilometrów.

Od czego zależy zła jakość powietrza?

Stan jakości powietrza kształtowany jest przez wiele czynników takich jak:

- używanie paliw niskiej jakości w gospodarstwach domowych,
- wzmożony transport,
- sąsiedztwo zakładów przemysłowych,
- kurczenie się terenów zielonych,
- położenie geograficzne np. położenie w kotlinie lub dolinie rzeki,
- niski poziom opadów i bezwietrzna pogoda,
- gęsta zabudowa.

PROJEKT PN: Rozwój świadomości ekologicznej mieszkańców Dolnego Śląska poprzez media informacyjne 2.0

został zrealizowany przy wsparciu finansowym Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu w ramach Programu Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

ul. Konstruktorska 3A, 02-673 Warszawa | tel. 22 45 90 800 | mail: fundusz@nfosigw.gov.pl

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu

ul. Jastrzębia 24, 53-148 Wrocław | tel. 71 333 09 40 | mail: poczta@fos.wroc.pl

Informator nr 1 | 24 listopada 2023 | Nakład 5.000 egzemplarzy
powiat wałbrzyski, kłodzki, świdnicki, kamiennogórski i karkonoski
Wydawca: Centrum Sp. z o.o.
tel. 531 407 736
e-mail: sekretariat@30minut.pl
www.30minut.pl
Zdjęcie: DCStudio - Freepik.com

strona 1

Stowarzyszenie Dolnośląski Inkubator Przedsiębiorczości

ul. Kolejowa 8 | 58-100 Świdnica
tel. 505 207 889
e-mail: biuro@dolnoslaskiinkubator.pl
www.dolnoslaskiinkubator.pl

programy dla mieszkańców i przedsiębiorców

PROGRAM CZYSTE POWIETRZE

Rodzaje wspieranych przedsięwzięć oraz maksymalne kwoty dofinansowania

Opcja 1

Przedsięwzięcie obejmujące demontaż nieefektywnego źródła ciepła na paliwo stałe oraz zakup i montaż pompy ciepła typu powietrze-woda albo gruntowej pompy ciepła do celów ogrzewania lub ogrzewania i cwu.

Dodatkowo mogą być wykonane (dopuszcza się wybór więcej niż jednego elementu z zakresu):

- demontaż oraz zakup i montaż nowej instalacji centralnego ogrzewania lub cwu (w tym kolektorów słonecznych),
- zakup i montaż mikroinstalacji fotowoltaicznej,
- zakup i montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła,
- zakup i montaż ocieplenia przegród budowlanych, okien, drzwi zewnętrznych, drzwi/bram garażowych (zawiera również demontaż),
- dokumentacja dotycząca powyższego zakresu: audyt energetyczny, dokumentacja projektowa, ekspertyzy.

Kwota maksymalnej dotacji:

1. Przedsięwzięcie obejmuje kompleksową termomodernizację: 66 000 zł (z instalacją PV) 60 000 zł (bez instalacji PV)

2. Przedsięwzięcie nie obejmuje kompleksowej termomodernizacji: 41 000 zł (z instalacją PV) 35 000 zł (bez instalacji PV)

3. Audyt energetyczny: 1 200 zł (dla wszystkich przedsięwzięć)

Opcja 2

Przedsięwzięcie obejmujące demontaż nieefektywnego źródła ciepła na paliwo stałe oraz:

- zakup i montaż innego źródła ciepła niż wymienione w Opcji 1 wskazanego w Załączniku 2 do Programu do celów ogrzewania lub ogrzewania i cwu albo
- zakup i montaż kotłowni gazowej w rozumieniu Załącznika 2 do Programu

Dodatkowo mogą być wykonane (dopuszcza się wybór więcej niż jednego elementu z zakresu):

- demontaż oraz zakup i montaż nowej instalacji centralnego ogrzewania lub cwu (w tym kolektorów słonecznych), pompy ciepła wyłącznie do cwu)
- zakup i montaż mikroinstalacji fotowoltaicznej,
- zakup i montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła
- zakup i montaż ocieplenia przegród budowlanych, okien, drzwi zewnętrznych, drzwi/bram garażowych (zawiera również demontaż),
- dokumentacja dotycząca powyższego zakresu: audyt energetyczny, dokumentacja projektowa, ekspertyzy.

Kwota maksymalnej dotacji:

1. Przedsięwzięcie obejmuje kompleksową termomodernizację: 56 000 zł (z instalacją PV) 50 000 zł (bez instalacji PV)

2. Przedsięwzięcie nie obejmuje kompleksowej termomodernizacji: 31 000 zł (z instalacją PV) 25 000 zł (bez instalacji PV)

3. Audyt energetyczny: 1 200 zł (dla wszystkich przedsięwzięć)

Opcja 3

Przedsięwzięcie nieobejmujące wymiany źródła ciepła na paliwo stałe na nowe źródło ciepła, a obejmujące (dopuszcza się wybór więcej niż jednego elementu z zakresu):

- zakup i montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła,
- zakup i montaż ocieplenia przegród budowlanych, okien, drzwi zewnętrznych, drzwi/bram garażowych (zawiera również demontaż),
- wykonanie dokumentacji dotyczącej powyższego zakresu: audytu energetycznego, dokumentacji projektowej, ekspertyz.

Kwota maksymalnej dotacji:

1. Przedsięwzięcie z kompleksową termomodernizacją: 33 000 zł

2. Przedsięwzięcie bez kompleksowej termomodernizacji: 13 000 zł

3. Audyt energetyczny: 1 200 zł (dla wszystkich przedsięwzięć)

CZĘŚĆ I PROGRAMU DLA BENEFICJENTÓW UPRAWNIONYCH DO PODSTAWOWEGO POZIOMU DOFINANSOWANIA

Formy dofinansowania

1. dotacja
2. dotacja na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego (Kredyt Czyste Powietrze dostępny w wybranych bankach)

Beneficjenci to osoby fizyczne, będące właścicielami/współwłaścicielami budynków mieszkalnych jednorodzinnych lub wydzielonych w budynkach jednorodzinnych lokali mieszkalnych z wyodrębnioną księgą wieczystą, o dochodzie rocznym nieprzekraczającym kwoty 135 000 zł.

TERMIN PODPISYWANIA UMÓW O DOFINANSOWANIE

31 GRUDNIA 2027

TERMIN WYDAWANIA ŚRODKÓW

31 GRUDNIA 2029

źródło: <https://www.czystepowietrze.gov.pl/>

Weź dofinansowanie z programu „Czyste Powietrze”

Weź DOTACJĘ / Weź DOTACJĘ z PREFINANSOWANIEM

Weź łącznie KREDYT Z DOTACJĄ

I Złóż e-wniosek przez Internet

- 1 Wejdź na rządowy portal **gov.pl** (zakładka „Nieruchomości i środowisko” a potem opcja „Skorzystaj z programu Czyste Powietrze”)
- 2 Kliknij przycisk **ZŁOŻ WNIOSEK** (przeniosiesz się na gwd.nfosigw.gov.pl)
- 3 **Zaloguj / zarejestruj się** za pomocą login.gov.pl (przeniesiesz się na stronę login.gov.pl)
- 4 Wybierz sposób **logowania**
- 5 **Utwórz i wypełnij** wniosek o dofinansowanie
- 6 **Sprawdź** wypełniony wniosek
- 7 **Dołącz wymagane załączniki** w formie skanów lub dokumentów elektronicznych
- 8 **Podpisz wniosek elektronicznie** za pomocą profilu zaufanego lub podpisu kwalifikowanego
- 9 **Wyślij dokumenty**, czyli wniosek z załącznikami! (potwierdzenie złożenia wniosku otrzymasz na e-mail)

II Złóż papierowy wniosek w urzędzie

- 1 Zaloguj się w systemie **Generator Wniosków o Dofinansowanie (GWD)** na stronie internetowej <https://gwd.nfosigw.gov.pl>
- 2 **Wypełnij wniosek o dofinansowanie** lub **dofinansowanie z prefinansowaniem** zgodnie z instrukcją
- 3 **Zweryfikuj wypełniony wniosek i zatwierdź**
- 4 Kliknij ikonę „**przygotuj do podpisu**” (nie wybieraj podpisu elektronicznego)
- 6 **Wydrukuj** wniosek
- 7 **Dołącz wymagane załączniki**
- 9 **Złóż wniosek osobiście lub drogą pocztową bądź kurierem** do właściwego WFOŚiGW lub jego oddziału lub gminy, która zawiera porozumienie o realizacji programu.

III Złóż wniosek w banku i skorzystaj z Kredytu Czyste Powietrze

- 1 Przyjdź do **oddziału banku** (lub partnera banku), który przystąpił do programu „Czyste Powietrze”
- 2 **Złóż wniosek** o Kredyt Czyste Powietrze (bank poinformuje Cię, czy kredyt jest objęty gwarancją BGK)
- 3 **Skompletuj i złóż** wymagane załączniki
- 4 Po przyznaniu kredytu, **bank wypełni Twój wniosek** o dofinansowanie z programu „Czyste Powietrze”
- 5 **Sprawdź i podpisz** wypełniony wniosek o dofinansowanie
- 6 **Bank wyśle Twój wniosek** do wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

NARODOWY FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
i GOSPODARKI WODNEJ

/22/ 45 90 800

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu

/71/ 333 09 40

Burmistrz Marek Fedoruk

W jaki sposób gmina działa przeciw smogowi i zanieczyszczeniu powietrza?

Działania władz gminy, instytucji i mieszkańców, którzy współpracują z nami w zakresie tego co proponujemy i co możemy pozyskać w ramach różnych możliwości zadań na terenie miasta - są spójne. Razem dbamy o wizerunek naszego miasta. Szczawno-Zdrój - tak jak około pięćdziesięciu miejscowości w Polsce - jest miejscowością uzdrowiskową. Ja to powtarzam, zresztą powiedział to Pan Premier na jednym ze spotkań, że jest to "dobro narodowe". Czasem jest tak, że nie zauważamy tego dobra narodowego. Nie mówię to przez przyzmat tego, że jestem akurat mieszkańcem Szczawna-Zdroju, ale podkreślam, że jest kilkadziesiąt miejscowości, które taki status mają. My czasami tego dobra - ogólnie mówiąc - nie postrzegamy jako czegoś ciekawego czy wyjątkowego.

Ile jeszcze pozostało w gminie źródeł ciepła do wymiany?

Przez lata podejmowano szereg decyzji w zakresie poprawy jakości powietrza. Szczawno-Zdrój ma około dwa i pół tysiąca różnego rodzaju gospodarstw i przedsiębiorstw, które korzystały z nieekologicznych źródeł ciepła. Ale my, przeprowadzając inwentaryzację, doprowadziliśmy do tego, że dziś na terenie miejscowości takich „kopciuchów” mamy jeszcze około 150 sztuk i to się cały czas zmienia. Od wielu lat wspólnie z mieszkańcami podejmujemy działania zmierzające do zapewnienia gospodarstwom domowym ekologicznych źródeł ciepła.

Proszę podać jeden z ciekawszych przykładów wymiany źródeł ciepła?

Tu działania były wielokierunkowe i wieloetapowe. Mieszkańcy korzystali ze swoich budżetów, kiedy „zgazyfikowano” Szczawno-Zdrój, ludzie sami wymieniali kotły, nie korzystając z dotacji. Wówczas zrobiono bardzo dużo na terenie Szczawna-Zdroju. Natomiast w ostatnich latach to my korzystamy z programów - czy to z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska, czy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska. Bardzo dużo korzyści przyniósł program „Kawka”, dzięki któremu zmieniono u nas źródła ciepła na ekologiczne. Od ośmiu lat na terenie Szczawna-Zdroju funkcjonuje uchwała Rady Miejskiej, z której wynika, że z budżetu miasta dotujemy każdego

mieszkańca, który chciałby zmienić swoje źródło nieekologiczne na źródło ekologiczne. Skutek jest taki, że z około 2500 źródeł ciepła, pozostało nam około 150. Oczywiście każdy chciałby teraz modernizować, bo jak ma stary kocioł - czy to gazowy, czy na pelet, czy na ekogroszek, który spełniał swoje funkcje, to dziś oczekujemy czegoś więcej. Będziemy przechodzili na jeszcze czystsze źródła energii i coraz bardziej oszczędne. Wchodzimy różnego rodzaju rozwiązania, jak pompy ciepła, które kilkanaście lat temu nie były możliwe do zrealizowania z racji technicznych czy technologicznych i kosztowych.

Czy tylko wymiany źródeł ciepła mają wpływ na zmniejszenie smogu?

Wiele nowinek technicznych udało się zrealizować dzięki temu, że jesteśmy w Unii Europejskiej. Wszelkie inne działania mają na celu ochronę środowiska w Szczawnie-Zdroju - wymienię chociażby powstałą obwodnicę Wałbrzycha, której zadaniem było odciążenie ruchu tranzytowego przez Szczawno-Zdrój. Staramy się, by ruch przez Szczawno-Zdrój był jak najmniejszy, aby nie był uciążliwy ani dla mieszkańców, ani dla środowiska. Kierowcy złością się, że wprowadziliśmy ograniczenia prędkości, ale to wszystko po to, by zredukować ruch przez miasto i zachęcić do korzystania z obwodnicy a nie z ulic miasta. Jest miło, gdy osoby przyjeżdżające do Szczawna-Zdroju cieszą się czystym powietrzem.

Jak mierzy Państwo poziom zanieczyszczenia powietrza?

Dzięki Państwowej Inspekcji Środowiska umiejscowiono w Szczawnie-Zdroju czujnik, który mierzy chociażby poziom benzoalofirenu i innych związków. Jeśli chcemy dbać o powietrze w uzdrowisku, to musimy dążyć do ograniczenia wszystkich szkodliwych substancji, które stanowią zagrożenie dla środowiska. Ograniczać te źródła, które powodują wzrost czynników, takich jak pył zawieszony pm 10 czy pm 2,5.

Czy zużycie energii elektrycznej może wpływać na jakość powietrza?

Ilość energii wytworzonej do oświetlenia miasta i naszych mieszkań też jest z tym związana. My od dłuższego czasu - bo takie są zalecenia innych instytucji wskazujące na oszczędzanie energii - wymieniliśmy systematycznie oświetlenia na energooszczęd-

ne. Dziś praktycznie na około 1300 lamp mamy około 800 lamp ledowych. To rozwiązania nowoczesne, które niewiele zużywają energii. Nasze oświetlenie drogowe pracuje na poziomie 30 procent swoich możliwości. Dążymy zawsze w tym kierunku, żeby energię ograniczać - do tego jesteśmy zobowiązani i chcemy to robić wraz z mieszkańcami dla dobra środowiska.

Jak wyglądały działania na przestrzeni ostatnich miesięcy?

Korzystamy ze środków unijnych, realizowaliśmy projekt wraz z pięcioma gminami, którego liderem była gmina Stare Bogaczowice, a jego celem była wymiana kotłów. W ramach tego projektu wymieniliśmy około 60 kotłów - to stało się w ostatnich kilku miesiącach. Stąd mamy efekt. Narodowy i Wojewódzki Fundusz Zdrowia poprowadziły różnego rodzaju programy z zakresu ochrony środowiska. „Ciepłe Mieszkanie” jest po to, by z jednej strony ograniczyć wydatki mieszkańców, ale z drugiej - by zadbać o czyste powietrze. Mieszkańcy są bardzo odpowiedzialni - zarówno ci, którzy budują domy, jak i ci, którzy tu mieszkają w starych obiektach. Wspólnoty podchodzą również odpowiedzialnie. Starają się wszyscy ograniczyć wydatki i możliwe, że stymulująca w tym jest cena gazu. Działania mieszkańców w tym zakresie są pozytywne i chwalebne. Podziękowania należą się też instytucjom za tworzenie programów, które pozwalają mieszkańcom na stosowanie w gospodarstwach ekologicznych rozwiązań.

Jak władze miasta pomagają mieszkańcom przy zmianie źródła ciepła?

Zapraszam wszystkich, którzy chcą zmodernizować coś w swoim budynku. Mamy punkt konsultacyjny w ramach Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska, gdzie informujemy, przygotowujemy wnioski, prowadzimy i wskazujemy, jakie rozwiązania powinny zostać przyjęte, co podlega możliwości pozyskania środków finansowych.

Rozmawiał Jakub Zima

Cały wywiad na stronach: www.30minut.pl www.naszemisto.walbrzych.pl

Wymiana pieców
program „Kawka”

Czujnik poziomu zanieczyszczeń
umiejscowiony w Domu Zdrojowym

Wymiana oświetlenia
zainstalowano 800 lamp LED

źródło: Urząd Miasta Szczawno -Zdrój

NARODOWY FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
i GOSPODARKI WODNEJ

/22/ 45 90 800

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu

/71/ 333 09 40

